

Силабус дисципліни (курсу)

«Страхування»

Ступінь освіти:	бакалавр
Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Посилання на курс у системі <http://posekmodule.km.ua/course/view.php?id=519>
дистанційного навчання:

Семестр:	3	Кількість кредитів:	4	Мова викладання:	українська
----------	---	---------------------	---	------------------	------------

Розклад занять: <https://kpdi.edu.ua/studentu/rozklad-zanyat>

Керівник курсу

П.І.П. Бурденюк Світлана Вікторівна

науковий ступінь кандидат економічних наук
вчене звання

Контактна інформація: тел. (067) 801-44-01
e-mail: lanaburdenyuk@ukr.net

Опис дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у здобувачів освіти теоретичних знань, сучасного конструктивного мислення та вироблення практичних навичок щодо: застосування організаційних, правових, економічних та фінансових механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб в разі настання ризикових ситуацій; аналізу організаційно-правового та інституційного середовища функціонування страхового ринку; укладання страхових договорів у різних галузях страхування, за різними формами і видами страхування, співстрахування та перестрахування; визначення доходів, витрат та фінансових результатів діяльності страхових компаній, освоєння діючої практики оподаткування результатів їхньої діяльності; розрахунку основних показників фінансової стійкості страховиків.
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	1
Форма навчання	денна
Статус навчальної дисципліни	нормативна

Перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання	Вступ до спеціальності, Економічна теорія, Історія економіки та економічної думки, Гроші і кредит, Фінанси
--	--

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс матриці ОПП	Програмні компетентності та результати навчання
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування у професійній діяльності окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
ЗК 02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 05	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК 06	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 08	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 09	Здатність бути критичним і самокритичним.
СК 01	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
СК 02	Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
СК 03	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
СК 04	Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
СК 05	Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
СК 06	Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК 07	Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
СК 08	Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК 10	Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
СК 12	Здатність розуміти функціонування фондового ринку та особливості торгівлі цінними паперами
ПР 04	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
ПР 05	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи,

	фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
ПР 07	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Структура курсу

Години занять					Тема	Короткий зміст
Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	Самостійні		
16	2	10		32	Змістовий модуль 1. Теоретичні засади страхування	
4		2		6	Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування	Знати термінологію з теорії страхування, уміти пояснити сутність страхування та необхідність страхового захисту суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами та визначати завдання, функції і принципи страхування.
2		2		4	Тема 2. Класифікація страхування	Розуміти підходи щодо класифікації страхування за різними ознаками та уміти застосовувати на практиці класифікацію страхування за галузями страхування.
2	2			6	Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання	Вміти пояснити сутність ризику враховуючи його основні характеристики та застосовувати на практиці алгоритм оцінки ризику і визначення доцільності його страхування.
4		2		6	Тема 4. Страховий ринок	Розуміти сутність і зміст страхового ринку та розрізняти його види та елементи, суб'єкти, об'єкти та вміти на практиці застосовувати навички щодо порядку підготовки та укладання різного виду страхових договорів.
2		2		4	Тема 5. Страхова організація	Розуміти порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній та вирізняти існуючі організаційні форми страховиків, уміти на практиці застосовувати навички щодо формування фінансових, матеріальних, трудових ресурсів страховика.
2		2		6	Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	Розуміти сутність та значення державного регулювання страхової діяльності та уміти на практиці застосовувати знання правових основ щодо органів нагляду за страховою діяльністю в Україні, їхніх прав та функцій.
20	12	-		28	Змістовий модуль 2. Практичні аспекти організації та здійснення страхування в Україні	
4	2			4	Тема 7. Особисте страхування	Розуміти сутність та розрізняти ризикові та нагромаджувальні види особистого страхування, уміти застосовувати на практиці принципи

Години занять					Тема	Короткий зміст
Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	Самостійні		
						організації та проведення обов'язкового медичного страхування і особливостей здійснення добровільного медичного страхування.
4	2			4	Тема 8. Майнове страхування	Розуміти особливості проведення страхування майна фізичних та юридичних осіб та уміти на практиці застосовувати навички щодо розрахунку страхових платежів і страхових виплат, формування страхових тарифів у страхуванні майна.
4	2			6	Тема 9. Страхування відповідальності	Розуміти організаційну схему та економічний механізм страхування відповідальності та застосовувати практичні навички щодо страхових ризиків, страхових платежів, страхових виплат та страхових тарифів у розрізі різних видів страхування відповідальності.
2	2			4	Тема 10. Перестраховання і співстраховання	Розуміти сутність перестраховання та співстраховання та розрізняти методи і форми проведення перестраховальних операцій та розуміти зміст кожної.
2	2			4	Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика	Розуміти сутність, зміст та джерела формування усіх видів доходів страховика, склад та економічний зміст витрат страховика та застосовувати на практиці навички щодо визначення прибутку від страхової діяльності страховика.
4	2			6	Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії	Розуміти економічний зміст та значення фінансової надійності страхової компанії здатність на практиці застосовувати навички щодо порядку визначення таких показників платоспроможності страховика: фактичного та нормативного запасу.
36	14	10		60	Всього	

Політика освітнього процесу:

Нормативна база освітнього процесу доступна за посиланням

<https://kpdі.edu.ua/publicna-informatsiia/polozhennya-yaki-reglamentuyut-divalnist-instytutu>

Дотримання умов доброчесності	Дотримання положень Кодексу академічної доброчесності НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».
Очікування	Організація освітнього процесу та відвідування занять відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»» Оцінювання знань відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»».
Відвідування занять	Відвідування лекційних, практичних та семінарських занять з дисципліни є обов'язковим для всіх студентів відповідно до розкладу.

Відпрацювання пропусків занять	Студент, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал за наведеними у силабусі джерелами інформаційного забезпечення і ліквідує заборгованість під час консультацій. Відпрацювання пропусків занять відбуваються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу».
Допуск до екзамену	Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» всі студенти, котрі не мають пропусків занять (відпрацювали пропуски занять) допускаються до іспиту.
Підсумкова модульна оцінка	Результати модульного контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та доводяться до відома студентів не пізніше трьох днів з часу його проведення із внесенням результатів у документи обліку успішності студентів. Студенти, які до початку сесії мають хоча б з одного модульного контролю (змістового модуля) менше 60 балів, не одержують підсумкову оцінку і не допускаються до екзамену рішенням навчального відділу як такі, що не виконали навчальної програми з дисципліни. Деталі, щодо підсумкового модульного контролю окреслені у «Положенні про організацію освітнього процесу»
Екзаменаційна оцінка	Результати екзамену оцінюються за 100-бальною шкалою і включаються в підсумкову (рейтингову) оцінку з дисципліни з відповідним ваговим коефіцієнтом, як це передбачено у схемі оцінювання (див. нижче у розділі «Розподіл балів, які отримують студенти»).
Підсумкова оцінка з дисципліни	Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середня арифметична зважена з оцінок змістових модулів, включаючи екзаменаційну (див. нижче у розділі «Розподіл балів, які отримують студенти»).

Верифікація результатів навчання

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення дисципліни «Страхування»:

Іспит:

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2 Рейтингова (підсумкова) оцінка за змістовий модуль 2, враховуючи поточне опитування)				Іспит	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
20 %				40 %				40 %	100
T1	T2	...	T4	T5	T6	...	T8		

Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захисту навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання іспиту здійснюється за 100-бальною системою.

Інформаційне забезпечення курсу:

Нормативно-правова база	<ol style="list-style-type: none"> 1. Про страхування: Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1909-IX?msclid=76cc49d6b5ac11ec81de9b33d00654e1#top 2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/435-15 3. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вер. 2008 р. № 514-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17 4. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 бер. 2015 р. № 222-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19
-------------------------	--

	<p>5. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 груд. 2016 р. № 913. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-%D0%BF</p> <p>6. Додаткові вимоги до договорів страхування життя: затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 1 черв. 2017 р. № 2172. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-17</p> <p>7. Вимоги до методики розрахунку викупної суми за договором страхування життя: затверджені розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 14 лист. 2017 р. № 4258. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0101-18</p> <p>8. Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: затверджене розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 7 черв. 2018 р. № 850. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z0782-18</p>
Основна література	<p>1. Базилевич В. Д. Страхування: підручн. Київ: Знання, 2018. 1019 с.</p> <p>2. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2020. 319 с.</p> <p>3. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія.. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.</p> <p>3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування: навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.</p> <p>4. Плиса В. Й. Страхування: підручн. 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ: Каравела, 2019. 512 с.</p> <p>5. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.</p> <p>6. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.</p>
Додаткова література	<p>7. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування: навч. посіб. Львів: Магнолія, 2018. 323 с.</p> <p>8. Інноватика на фінансових ринках: монографія за науковою ред. д. е. н., професора С. В. Онишко; Онишко С. В., Коваленко Ю. М., Богріновцева Л. М. та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 466 с.</p> <p>9 Олійник О.В., Нагаєва Г.О. Страхування: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2020. 256 с.</p> <p>10. Попович Д. В., Біда М. С., Закорко К. К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. Молодий вчений. 2023. № 3 (115). С. 110-114. URL: https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5791/5666</p> <p>11. Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної</p>

	<p>тривалості життя 2020: статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2021. 68 с.</p> <p>12. Татарин Н. Б., Підручняк К. П. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. Молодий вчений. 2022. № 5 (105). С. 30-35. URL: https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4771.</p> <p>13. Фисун І.В. Страхування: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2018. 240 с.</p> <p>14. Insurance 2025 Reducing risk in an uncertain future. URL: https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/gbe_03821usen-01_GBE03821USEN.pdf</p>
Інтернет-ресурси	<p>1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/.</p> <p>2. Офіційний сайт Інтернет-журналу Forinsurer. URL: http://forinsurer.com/</p> <p>3. URL: http://forinsurer.com/</p> <p>4. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: http://uainsur.com/</p> <p>5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua/</p> <p>6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: http://www.bank.gov.ua.</p> <p>7. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: http://nssmc.gov.ua.</p> <p>8. Офіційний сайт Федерації страхових посередників України. URL: http://fspu.com.ua</p>

Гарант освітньої програми

Тимків А. О.

Завідувач кафедри цифрових,
освітніх та соціо-економічних технологій

Сидорук Л. М.